

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Ολοκλήρωση του έργου LIFE Natura Themis

29 Μαρτίου 2021

Διαδικτυακή Συνέντευξη Τύπου με την ευκαιρία ολοκλήρωσης των κυριότερων δράσεων του, παραχώρησε το έργο «Προώθηση της ευαισθητοποίησης για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγριας ζωής και την ανάδειξη της περιβαλλοντικής ευθύνης για την αντιμετώπιση ζημιών έναντι της βιοποικιλότητας σε περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη»-LIFE Natura Themis σήμερα, Δευτέρα, 29 Μαρτίου 2021.

Το έργο LIFE Natura Themis είχε σκοπό να καταγράψει για πρώτη φορά το μέγεθος του περιβαλλοντικού εγκλήματος στην Κρήτη, να αποτυπώσει την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη (2004/35/ΕΚ) και γενικότερα της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, και να ερευνήσει τις επιπτώσεις της περιβαλλοντικής υποβάθμισης στην κοινωνικοοικονομική ζωή της Κρήτης. Επιπλέον, το έργο προσπάθησε να πειραματιστεί με διάφορα εργαλεία βελτιστοποίησης της αποτελεσματικότητας στη δίωξη περιβαλλοντικών παραβάσεων, να προσεγγίσει και πιθανά να αξιοποιήσει διαθέσιμες καλές πρακτικές από άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι μόνο, και εν τέλει να μεταφέρει όλη αυτή τη γνώση και εμπειρία στους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς και υπηρεσίες, στην Κεντρική Διοίκηση, στις ενδιαφερόμενες επαγγελματικές ομάδες αλλά και στον ευρύτερο πληθυσμό. Στόχος των εταίρων του προγράμματος, αλλά και όλων όσοι υποστήριξαν το LIFE Natura Themis, ήταν να αναδειχθεί η ιδιαιτερότητα των περιβαλλοντικών εγκλημάτων, οι επιπτώσεις τους στην καθημερινότητα και στην ευημερία των ανθρώπινων κοινωνιών και ταυτόχρονα να συνεισφέρουν μέσω του έργου, στη μείωση της περιβαλλοντικής παραβατικότητας.

Οι κυριότερες δράσεις που υλοποίησε το έργο και κάποιες από αυτές θα συνεχίσουν να υφίστανται την επόμενη πενταετία είναι οι ακόλουθες:

1. Δημιουργήθηκαν δύο (2) Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου σε Χανιά και Ηράκλειο, τα οποία λειτουργούν οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Χανίων και Ηρακλείου αντίστοιχα. Τα δύο Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου ήταν υπεύθυνα για την καταγραφή, επεξεργασία και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών εγκλημάτων στην Κρήτη, την παρακολούθηση της εξέλιξης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και νομολογίας και την ενημέρωση των συναδέλφων και συνεργατών τους για το αντικείμενο του προγράμματος. Να σημειωθεί ότι η συγκέντρωση, καταγραφή και επεξεργασία όλων αυτών των δεδομένων ήταν ένα τεράστιο εγχείρημα, δεδομένου ότι σχεδόν καμία αρμόδια υπηρεσία δεν διέθετε ηλεκτρονικό μητρώο και δεν υπήρχε

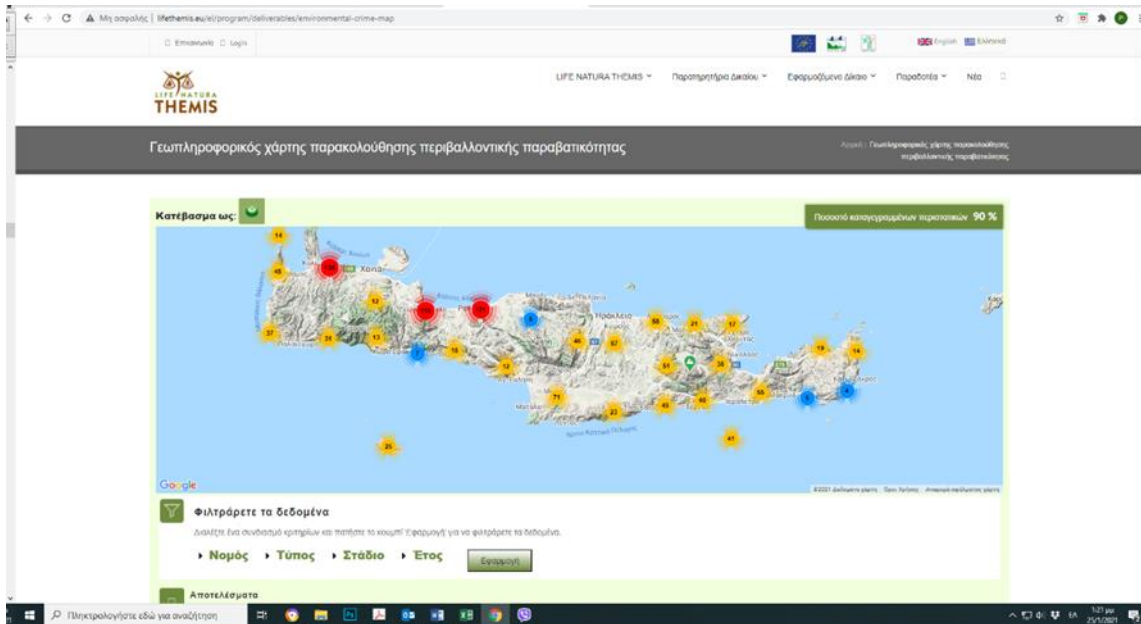
κωδικοποίηση των περιβαλλοντικών υποθέσεων ως χωριστή κατηγορία. Απαιτήθηκε δε η αποδελτίωση περισσότερων από 80.000 υποθέσεων από τα μητρώα των Δικαστηρίων, των Διευθύνσεων Περιβάλλοντος της Περιφέρειας, των Δασαρχείων, των Αστυνομικών Τμημάτων, των Λιμεναρχείων και των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών κατά περίπου 90% εντελώς χειροκίνητα! Καταγράφηκαν περίπου από 3.000 υποθέσεις περιβαλλοντικής υποβάθμισης οι οποίες είτε κατέληξαν στις δικαστικές αίθουσες είτε έτυχαν επιβολής διοικητικών προστίμων. Σχεδόν όλες αφορούσαν σε περιστατικά εντός των περιοχών NATURA 2000 ή σε θέσεις όμορες αυτών. Τα συχνότερα διωκόμενα εγκλήματα που παρατηρήθηκαν στην Κρήτη την πενταετία 2015-2019 αφορούσαν σε περιστατικά εμπρησμών (από δόλο ή εξ' αμελείας), μεταβολή αιγιαλού, αυθαίρετη δόμηση, παράνομη θήρα και εκχέρωση δάσους ή δασικής έκτασης, όπως φαίνεται και στο ακόλουθο Γράφημα 1.

Γράφημα 1: Αποτύπωση (σε απόλυτους αριθμούς) των 5 συχνότερα διωκόμενων περιβαλλοντικών εγκλημάτων στην Κρήτη, την 5ετία 2015-2019, όπως καταγράφηκαν από τα Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου Ανατολικής και Δυτικής Κρήτης

Τα δεδομένα αυτά (εκτός των περιβαλλοντικών υποθέσεων που αφορούσαν περιοχές εκτός του Δικτύου NATURA 2000) καταχωρήθηκαν στον γεωπληροφορικό χάρτη που φιλοξενείται στην ιστοσελίδα του LIFE Natura Themis (<http://lifethemis.eu/el>) αποτυπώνοντας έτσι γεωχωρικά την περιβαλλοντική παραβατικότητα του νησιού (Εικόνα 1).

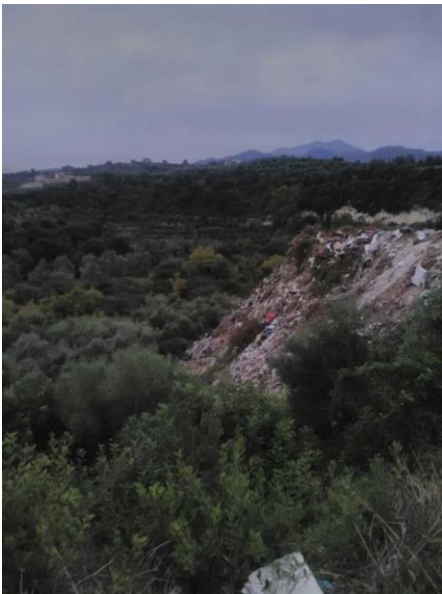
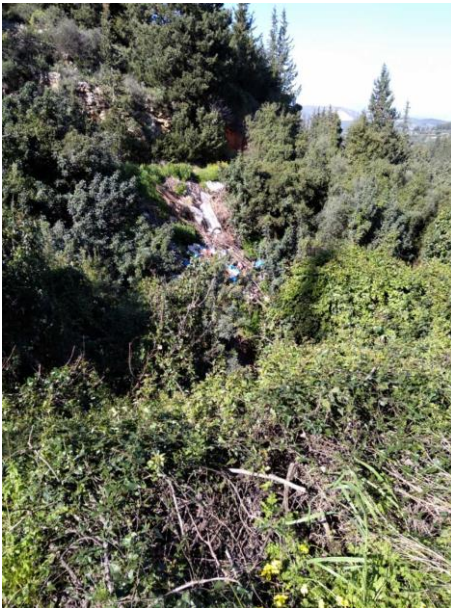

Εικόνα 1: Απεικόνιση των δεδομένων περιβαλλοντικής παραβατικότητας στον γεωπληροφορικό χάρτη του προγράμματος LIFE Natura Themis (περιστατικά εντός ή σε όμορες περιοχές του Δικτύου NATURA 2000)

2. Δημιουργήθηκε και λειτούργησε επιτυχώς η Εφαρμογή για Έξυπνες Συσκευές LIFE THEMIS. Η εφαρμογή παρέχει τη δυνατότητα άμεσης και ανώνυμης καταγγελίας για οποιοδήποτε περιστατικό περιβαλλοντικής υποβάθμισης από τους πολίτες. Συνολικά οι διαχειριστές της εφαρμογής έλαβαν περισσότερες από 250 ανώνυμες καταγγελίες μέχρι σήμερα, οι περισσότερες των οποίων (περίπου 200) προωθήθηκαν για διεκπεραίωση στις αρμόδιες υπηρεσίες. Σε 24 από αυτές τις υποθέσεις βεβαιώθηκε η αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημίας ενώ σε δύο περιπτώσεις είχαμε σχηματισμό δικογραφίας ή επιβολή προστίμου στον δράστη. Να σημειωθεί εδώ ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των ανώνυμων αυτών καταγγελιών αφορούσε σε παράνομη απόθεση απορριμμάτων και μπαζών σε όλη την επικράτεια του νησιού, αναδεικνύοντας και μέσω της συμμετοχής των πολιτών, το μεγάλο αυτό αγκάθι που υποβαθμίζει τη φύση του νησιού και ταλανίζει τις τοπικές κοινωνίες. Οι ακόλουθες εικόνες (2-6), είναι ενδεικτικές και προέρχονται από τις αναφορές ανώνυμων χρηστών της Εφαρμογής για Έξυπνες Συσκευές LIFE THEMIS.

Εικόνες 2-6: Ενδεικτικές φωτογραφίες ανώνυμων χρηστών στην Εφαρμογή για Έξυπνες Συσκευές LIFE Natura Themis.

3. Πραγματοποιήθηκε μια ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης των κοινωνικών εταίρων σε όλη την Κρήτη και την Αθήνα με τίτλο «Δικαίωμα και Ευθύνη για το Περιβάλλον». Η εκστρατεία περιλάμβανε τη διοργάνωση 16 ενημερωτικών ημερίδων, 6 εκπαιδευτικών ημερίδων, 8 εκπαιδευτικών σεμιναρίων, 2 συνεδρίων (το ένα εξ αυτών ήταν διεθνές) και τη συμμετοχή όλων των εταίρων σε περισσότερες από 40 διαφορετικές εκδηλώσεις (συνέδρια, στρογγυλά τραπέζια, σεμινάρια, ημερίδες, φόρα, συναντήσεις με Υπουργεία/υπηρεσίες/Ελληνικό Κοινοβούλιο/Διεθνή Δίκτυα κ.λπ.) με αντικείμενο την περιβαλλοντική νομοθεσία και τα περιβαλλοντικά εγκλήματα.
4. Παράχθηκε και διανεμήθηκε έντυπο και ηλεκτρονικό ενημερωτικό υλικό, τόσο για τη γενικότερη πληροφόρηση του κοινού όσο και για πιο εξειδικευμένη χρήση από τους δικηγόρους, τους δικαστές/εισαγγελείς, τα στελέχη της διοίκησης και των ΟΤΑ αλλά και τους υπαλλήλους όλων των υπηρεσιών που ασκούν προανακριτικό έργο. Γενικά χρησιμοποιήθηκε κάθε πρόσφορο μέσο προκειμένου να φτάσει το μήνυμα του προγράμματος στο ευρύτερο δυνατό κοινό.

Μέσα από τα πέντε χρόνια που εκτελείται το έργο LIFE Natura Themis στην Κρήτη, έγινε αντιληπτό ότι τόσο η Διοίκηση όσο η Δικαιοσύνη αλλά και η Κοινωνία στην Ελλάδα, αντιμετωπίζουν το περιβαλλοντικό έγκλημα σε ένα βαθμό ως ένα έγκλημα «κοινωνικά ανεκτό». Λόγω της έλλειψης «βαριάς» βιομηχανίας στην Ελλάδα, απουσιάζει και η «βαριά» περιβαλλοντική εγκληματικότητα, πλην όμως παρατηρούνται

πολλά «μικρότερης» βαρύτητας περιβαλλοντικά εγκλήματα, τα οποία σχετίζονται με την ασκούμενη σε κάθε περιοχή οικονομική δραστηριότητα και τα οποία αθροιστικά επιβαρύνουν σημαντικά το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της χώρας μας. Ο «ρυπαντής» έρχεται αντιμέτωπος με μέτριες ποινές και σπανίως προβαίνει στην αποκατάσταση της βλάβης που έχει προκαλέσει. Σε αυτό φυσικά συμβάλει η πολυνομία και η έλλειψη κωδικοποίησης του Περιβαλλοντικού Δικαίου, που δυσχεραίνουν τα μέγιστα το έργο των αρμόδιων Αρχών. Με λίγα λόγια, οι παραδοσιακές μέθοδοι αντιμετώπισης της περιβαλλοντικής παραβατικότητας έχουν αποτύχει.

Παρόλα αυτά, η επαφή του έργου LIFE Natura Themis με τις κοινωνικές ομάδες κατέδειξε ότι καινοτομίες, όπως αυτές που εισήγαγε το LIFE Natura Themis, είναι καλοδεχούμενες από τους λειτουργούς της Διοίκησης, της Δικαιοσύνης και από ολόκληρη την Κοινωνία. Και τέλος κάτι ακόμα: η διοργάνωση δράσεων περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης από τους Δικηγορικούς Συλλόγους, εκπλήσσει ευχάριστα τους φορείς και το ευρύ κοινό, αυξάνοντας κατακόρυφα το θετικό πρόσημο του έργου.

Βαίνοντας λοιπόν προς το τέλος του LIFE Natura Themis (30/6/2021) προγραμματίζονται να οργανωθούν εντός του Μαΐου 2021 ένα ακόμα εκπαιδευτικό σεμινάριο και το τελικό Συνέδριο, όπου θα παρουσιαστούν αναλυτικά τα πεπραγμένα και τα συμπεράσματα του έργου, τα οποία θα κατατεθούν σε όλους τους αρμόδιους φορείς και υπηρεσίες της χώρας.

Το έργο LIFE Natura Themis δεν σταματά εδώ, συνεχίζεται και θα συνεχιστεί πολλά χρόνια ακόμα μέσα από τη δράση After- LIFE και βασιζόμενο στη μέχρι σήμερα πολύτιμη εμπειρία του, προσδοκούμε να αποτελεί όχι μόνο ένα διαρκή άξονα ευαισθητοποίησης των εμπλεκόμενων κοινωνικών ομάδων και του κοινού αλλά και αφετηρία αναθεώρησης τόσο του σχετικού νομοθετικού πλαισίου όσο και της εφαρμογής του. Για τα επόμενα πέντε έτη, το Πανεπιστήμιο Κρήτης-Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης, το Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Ηρακλείου και Χανίων και η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης θα διατηρήσουν ενεργά τα δύο Παρατηρητήρια Περιβαλλοντικού Δικαίου, την Εφαρμογή για Έξυπνες Συσκευές και θα συνεχίσουν τις δράσεις ενημέρωσης και προβολής του προγράμματος όπου και όταν αυτό είναι εφικτό.

Για περισσότερες πληροφορίες:

Πόπη Μπαξεβάνη, Υπεύθυνη Επικοινωνίας/Ενημέρωσης LIFE Natura Themis, ΠΚ-ΜΦΙΚ.

Τηλ.: 2810 393281, E-mail: pbaxevani@nhmc.uoc.gr & themis@nhmc.uoc.gr

Σταυρούλα Χριστοδουλοπούλου, Βοηθός Επικοινωνίας/Ενημέρωσης LIFE Natura Themis, ΠΚ-ΜΦΙΚ.

Τηλ.: 6992337927, E-mail: stavroula.chr@nhmc.uoc.gr

